

REPORTAGE

Verder met de iconen in de geest van zuster Delian

In de geest van zuster Delian de Brouwer, 'vriendelijk en wijs', zet zuster Veerle De Belder het iconenatelier in Tilburg voort. 'Dat plankje is verschrikkelijk hard, hoor. Maar het is ook een spiegel.'

Tom Tacken

Tilburg

Terwijl het gezang van de monniken van Chevetonghe vanaf een cd'tje klinkt, flakkeren waxinekaarsjes bij de foto van zuster Delian de Brouwer naast haar bidprentje. Dit had in Tilburg haar nieuwe iconenatelier moeten worden: een kamerappartement in het moederklooster van de zusters van Liefde achter de schouwburg.

Wie wil leren hoe je op een houten plankje pigmenten met eigeel bindt, kan voortaan terecht op het adres Kloosterstraat 606. Maar zuster Delian is er niet meer bij om te vertellen dat zo de glans van God eruit ziet. Ze overleed 15 januari op 79-jarige leeftijd. „In november had ze nog geholpen met de verhuizing vanuit ons klooster Nieuwenhof in Moergestel”, fluistert zuster Veerle De Belder, die nu samen met Carla Wijntjes en Carin Cokke de cursisten op zaterdagen ontvangt. „Ze was er moe van. De zondag voor kerst bleek waarom. De kanker zat in heel haar lijf. Ze heeft de laatste dagen op haar ziekbed veel pijn gehad.”

Maar zuster Veerle weet ook zeker dat haar iconen Delian tot het laatst kracht hebben gegeven. „Bij de ziekenzorg hebben we ook een aantal iconen van Delian op haar bed gelegd.”

Vriendelijk en wijs

Het moeten er vele honderden zijn geweest die zuster Delian al dan niet in opdracht vervaardigde. Volgens zuster Veerle zijn ze duidelijk herkenbaar. „Haar gezichten zijn vriendelijk. En zo was Delian zelf ook: vriendelijk en wijs.”

In 2012 deed zuster Delian in het *Brabants Dagblad* haar verhaal vanuit het iconenatelier dat ze net daarvoor had ingericht in het Moergestelse klooster, waar ze zelf net als zuster Veerle ook woonde. „Dat plankje is verschrikkelijk hard, hoor. Maar het is ook een spiegel. Het gaat mijn cursisten vertellen wat ze wel kunnen, maar ook wat ze niet de baas kunnen. Uiteindelijk gaat iedereen na vijf dagen met zijn icoontje naar huis, verast door het eigen vermogen. Sommigen noemen het een retraite.”

De zusters van Liefde zijn voorgoed weg uit Moergestel. Bouwbedrijf Van der Weegen gaat een nieuwe bestemming zoeken voor het rijksmonument. In de tussentijd hebben vluchtelingen uit Oekraïne er hun onderkomen gevonden.

Uiteraard heeft de oorlog in Oekraïne ook Delian bezig gehouden, zegt Veerle. „De patriarch van de Russisch-orthodoxe kerk staat achter

▲ Zuster Veerle De Belder steekt een kaarsje aan bij de foto van zuster Delian de Brouwer (1943-2023) en enkele van de vele iconen die zij schilderde. FOTO JAN STADS/Pix4PROFS

Poetin. Vreselijk, maar het doet aan de kracht en betekenis van de iconen niets af. Maar er zijn ook Russen en Oekraïners die de Byzantijnse ritus volgen en toch zoals wij onder de paus van Rome vallen.”

In juni bezochten Delian en Veerle nog een informatieavond van de gemeente Oisterwijk over de opvang van Oekraïners in hun voormalige klooster. Delian vroeg de burgemeester of ze haar iconenatelier er voort mocht zetten. Natuurlijk, luidde het antwoord, maar het bestuur van haar eigen congregatie wist Delian er toch van te overtuigen dat het atelier beter naar Tilburg kon komen.

Zuster Veerle en haar twee assistenten hopen in overleg met het congregatiebestuur van de zusters van Liefde het iconenatelier in de geest van Delian voort te mogen zetten. De vastentijd biedt daar extra gelegenheid toe. In de Petrus en Pauluskerk, aan de Vierwindenlaan, staat iedere zondagviering één icoon centraal. Op 26 maart worden de iconen gezegend en zingt het Tilburgs Byzantijns koor. Na afloop is er een workshop iconenschilderen.

Delians fascinatie voor religieuze kunst uit de orthodoxe kerken kwam door iconenkaartjes die medezusters haar stuurden op feest- en verjaardagen. „Het sprak me niet aan. Zo somber. Zo donker. Maar toen ben ik er

over gaan lezen.’ En zo kwam ze ook terecht bij de benedictinessen van Schotenhof, die de Byzantijnse ritus onderhielden in hun klooster vlak bij Antwerpen. „Daar kom ik zelf vandaan”, zegt zuster Veerle. „Van thuis uit ben ik dus ook vertrouwd met iconen.”

Delian en Veerle, even oud, zetten zich samen met de al eerder overleden zuster Ans in hun dubbelden aan wat een missie genoemd mocht worden. „Binnen de kerk van Christus horen het oosten en het westen bij elkaar. Net zoals blauw en rood op een icoon bij elkaar komen.”

Blauw en rood

De drie zusters waren ook medeoprichters van de Barachgroep: „Onze bondgenoten die al 22 jaar elke maand bij elkaar komen om te delen in de spiritualiteit van de congregatie en elkaar te steunen in het leven en werken in deze tijd.”

Veerle wijst naar een Maria die Delian schilderde in blauw én rood: „Voor katholieken is alleen blauw de kleur van Maria. Maar rood hoort er als symbool van het goddelijke ook bij. Maria droeg immer Jezus, de zoon van God.”

Alles is symboliek in de iconografie. Zoals een mens zich van het aardse bestaan naar het eeuwig leven beweegt, legt zuster Veerle uit, zo

▲ Zuster Delian (rechts) stond jarenlang cursisten bij in het iconenatelier in Moergestel. ARCHIEFFOTO TIM RIJNHOUT/PVE

“Maar dan worden ze gepakt door de spiritualiteit”
– Zuster Veerle De Belder

werkt de iconenschilder van donker naar licht. Maar de krans van goud verschijnt al snel op het plankje. De goudstoffer waarmee zuster Delian tal van iconen wist te vergulden, ligt voor haar foto met bidprentje in het iconenatelier.

Op kleine ezeltjes staan iconen waar de cursisten in het atelier de reis van donker naar licht afleggen. „Vaak komen mensen hier om zich in schilderstechnieken te bekwamen. Maar dan worden ze gepakt door de spiritualiteit. Het heelt echt om heel geconcentreerd op zo'n plankje te werken. Laatst zei iemand nog: 'Ik heb thuis zoveel problemen, maar hier denk ik er nog geen minuut aan'.”